

УДК (0.48.8)+930.272

Любов Дубровіна, Олена Гальченко

КОДИКОЛОГІЧНІ, КОДИКОГРАФІЧНІ, ПАЛЕОГРАФІЧНІ ТА АРХЕОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ РУКОПISУ НБУВ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД (1988–2003)

**Подається бібліографія наукових праць співробітників
Інституту рукопису НБУВ за 1988–2003 рр.**

Головною метою діяльності Інституту рукопису, створеного 1992 р. на базі відділу рукописів як науково-дослідний структурний підрозділ Центральної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського АН України (від 1996 р. – Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського), є збирання, збереження та використання рукописної спадщини й здійснення студій у галузі науково-дослідної, науково-практичної та науково-інформаційної роботи з рукописними фондами, зокрема, всебічного вивчення писемних джерел та рукописних книг, дослідження української рукописно-книжної культури і світової історико-культурної спадщини.

Рукописні фонди ІР НБУВ є ґрунтовною історичною джерельною базою, зібраною фундаторами Всеукраїнської Академії наук ще у 20-х рр. минулого століття і збереженою до наших днів невтомною працею археографів, бібліотекарів та джерелознавців. Нині тут сконцентровані рукописні документи історико-просвітницьких та академічних установ, навчальних закладів, колекційні матеріали і особові архіви, набуті за сучасний період існування бібліотеки.

Отже, рукописні фонди НБУВ – невичерпно багата матеріальна та духовна основа для різноманітних ретроспективних досліджень у галузі гуманітарних наук, історії науки в Україні, а та-

кож для багатьох допоміжних та спеціальних наук, що вивчають рукописні книги. Сьогодні фонди рукописних книг вивчаються фахівцями з різних установ НАН України, зокрема Інституту історії України, Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка, Інституту української мови, Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського, Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського, Інституту сходознавства ім. А.Ю.Кримського тощо, а також викладачами університетів та педагогічних інститутів.

Науково-дослідна діяльність ІР НБУВ передбачає розвиток інтеграції допоміжних історичних та філологічних дисциплін, об'єктом вивчення яких є рукопис (кодикологія та кодикографія, польова та камеральна археографія, джерелознавство, документознавство, палеографія, дипломатика, архівознавство тощо), що дає можливість комплексного дослідження та використання писемної рукописно-книжної та документальної спадщини України.

Кодикологія та пов'язані з нею дисципліни почали активно розвиватися в ІР НБУВ наприкінці 80 – на початку 90-х рр. минулого століття, спираючись на таке міцне підґрунтя, яким було вивчення рукописних книг як об'єкта камеральної археографії провідними дослідниками слов'янської книги М.В.Геппенером, М.П.Візіром, Й.В.Шубинським (Геппенер М.В., Візир М.П., Шубинський Й.В. Слов'янські рукописи XI–XIV ст. у фондах Відділу рукописів Центральної наукової бібліотеки Академії наук Української РСР: Огляд, опис, публ. / Відп. ред. О.А.Назаревський. – К. : Наук. думка, 1969. – 152 с.)

Нині в ІР НБУВ сформовано наукову кодикологічну школу з базовими, визначальними функціями та завданнями.

Результатами роботи співробітників ІР НБУВ стали ґрунтовні наукові праці, опубліковані в численних виданнях та збірниках наукових праць. В Інституті започаткований серійний збірник наукових праць «Рукописна та книжкова спадщина України», де публікуються огляди фондів та наукові дослідження писемних пам'яток. Серед найбільш значних науково-інформаційних

видань – довідників, покажчиків, каталогів – можна виділити описи слов'янських, грецьких, арабських рукописів, монографічні дослідження.

За останні 15 років в ІР НБУВ підготовлено декілька монографій, пов'язаних з історико-кодикологічними питаннями дослідження рукописних книг та книжкових колекцій Інституту, наукових каталогів рукописних книг, що базуються на новітніх концепціях кодикологічного та археографічного опису, розроблених в ІР НБУВ, і враховують сучасні методологічні та методичні засади наукового опису рукописних джерел.

Основні підвалини кодикології як окремої джерелознавчої дисципліни були теоретично та науково-практично закладені наприкінці 80 – на початку 90-х рр. у працях Л.А.Дубровіної, О.М.Гальченко та О.І.Іванової. Теоретичні розробки кодикології та кодикографії української рукописної книги були представлені монографіями Л.А.Дубровіної; науково-практичні засади дослідження рукописних книг кириличного письма як історичних джерел книжного типу знайшли відображення у ієрархічній структурованій та деталізованій схемі опису східнослов'янської рукописної книги у вигляді кодикологічної моделі структури формалізованого опису рукопису.

Це дало можливість розпочати як загальні, так і конкретні дослідження рукописної книги та писемних пам'яток, історичних колекцій, що зберігаються в фондах ІР НБУВ, вивчення особливостей історичного розвитку книги, аналізу її специфічних особливостей у хронологічному зрізі, а також пам'яток різного мовного та національного походження.

Паралельно вивчаються специфічні особливості та історичний контекст конкретних рукописів: арабських (О.В.Савченко, О.О.Хамрай), латинських (Є.К.Чернухін), слов'янських кирилических (Л.А.Гнатенко, О.А.Іванова, М.К. Іваннікова), польських – С.В.Булатова, єврейських – О.О.Хамрай. Опрацювання рукописних книг та стародруків в її історичному розвитку конструції та оздоблення досліджує О.М.Гальченко.

Важливим об'єктом кодикологічних розробок є музичні ру-

кописи. Специфіка музичних рукописних книг, зокрема ірмо-лоїв, вивчалася Л.А. Дубровіною, Л.П.Корній, Е.С.Клименко.

За декілька років були вивчені кодикологічно та археографічно грецькі рукописні книги та документи III–XIX ст., що зберігаються в ІР НБУВ, проведені колишнім співробітником ІР Є.К. Чернухіним, який видав фундаментальний каталог рукописних книг та покажчик документів, дослідив історичну долю цих рукописів, формування київських колекцій та зібрань.

Рукописна книга слов'янського походження і кириличного письма XIV–XV ст. вивчалася Л.А.Гнатенко, яка підготувала декілька статей та фундаментальний каталог слов'янської кириличної рукописної книги XV ст. (нині нею готується і каталог рукописної книги XIV ст.), а також каталог пам'яток письма просвітителів Кирила і Мефодія у писемних джерелах ІР НБУВ другої половини XV – першої чверті XX ст. Історію Києво-Могилянської академії було висвітлено в археографічному каталозі документів Т.В.Міцан, музичний архів М.Д.Леонтовича підготували Л.П.Корній та Е.С.Клименко.

Важливе значення надається публікації та комплексному дослідженню видатних пам'яток писемності, зокрема, Пересопницькому Євангелію 1556–1561 рр. У виданні цієї знакової рукописної книги брали участь фахівці таких академічних інституцій, як Інститут української мови НАН України, Український мовно-інформаційний центр НАН України та НБУВ. Публікацію музичної пам'ятки – болгарського наспіву з рукописних нотолінійних ірмолоїв України кінця XVI–XVII ст. – підготували Л.П.Корній та Л.А.Дубровіна.

Спектр напрямів вивчення рукописних книг відрізняється великим розмаїттям: починаючи від 1988 р. було видано понад 120 статей, пов'язаних з кодикологією та археографією рукописних книг. Це, передусім:

- теоретичні питання історико-кодикологічних досліджень рукописних фондів – Л.А.Дубровіна, Л.А.Гнатенко, О.І.Іванова;
- кодикографія як методичний апарат кодикології та на-

- уковий опис рукописних книг – Л.А.Дубровіна, О.І.Іванова, Л.А.Гнатенко, М.К.Іваннікова, Е.С.Клименко;
- кодикологічні, палеографічні, графіко-орфографічні дослідження рукописних книг та пам'яток писемності – Л.А.Дубровіна, Л.А.Гнатенко, О.А.Іванова, І.А.Сергєєва, О.О.Хамрай;
  - питання історії і теорії археографії, камеральної археографії рукописних книг та писемних пам'яток XIV–XVIII ст. – О.М.Апанович, Л.А.Гнатенко, Л.А.Дубровіна, Т.В.Міцан, Е.С.Клименко;
  - розвиток автоматизації та створення бази даних рукописних книг на базі кодикологічного опису, кодикологічні аспекти створення електронних ресурсів – Л.А.Дубровіна, О.І.Іванова;
  - біографічні праці, присвячені українським кодикологам та археографам – Л.А.Дубровіна, С.В.Сохань;
  - історія колекцій рукописних книг та архівний опис – Л.В.Шаріпова, Л.А.Дубровіна, С.В.Сохань;
  - питання комплектування та класифікації рукописних фондів – Л.А.Дубровіна;
  - аспекти збереженості фондів рукописних книг – О.М.Гальченко, Л.А.Дубровіна;
  - оправа рукописних книг та розвиток історичних форм книги у системі археографії та кодикології – О.М.Гальченко;
  - грецька і латинська рукописна книга – Є.К.Чернухін, С.О.Булатова;
  - польська рукописна книга – С.О.Булатова;
  - єврейська рукописна книга – І.М.Петровський, палеографічні та кодикологічні аспекти наукового опису – І.А.Сергєєва, О.О.Хамрай;
  - арабо-єврейські рукописи – О.О.Хамрай;
  - питання кодикології та наукового опису грецької рукописної книги – Є.К.Чернухін, О.М.Гальченко, Л.А.Дубровіна;
  - кодикологічний опис рукописної книги XIV–XV ст. – Л.А.Гнатенко;
  - кодикологічний опис рукописної книги XVI ст. – О.А.Іванова, Л.А.Гнатенко, Л.А.Дубровіна;

– кодикологічний опис рукописної книги XVII ст. – Л.А.Дубровіна, М.К.Іваннікова;

– кодикологічні дослідження української рукописної музичної книги – Л.А.Гнатенко, Л.А.Дубровіна, О.А.Іванова, Е.С.Клименко.

Кодикологічні дослідження завершувалися, зокрема, й підготовкою докторських та кандидатських дисертацій, присвячених різним питанням історії книги в Україні.

Бібліографія наукових праць співробітників ІР НБУВ, представлена нижче, подана за хронологічним принципом, який дозволяє відобразити розвиток цих досліджень в контексті взаємоумовленості та взаємозв'язку досліджень та дати повне уявлення про напрями та специфіку історико-кодикологічних, археографічних та палеографічних досліджень.

**Бібліографія кодикологічних, кодикографічних,
палеографічних та археографічних досліджень
співробітників ІР НБУВ (1988–2003 рр.)
1988**

Апанович О.М., Дубровіна Л.А. Історія науки і археографія // Українська археографія : Сучас. стан та перспективи розвитку : Тези доп. Респ. наради, груд. 1988 р.– К., 1988.– С. 141–143.

Грецькі рукописи з фондів ЦНБ АН УРСР у Києві : Кат. виставки / Уклад. Л.А. Дубровіна, О.М. Гальченко.– Афіни, 1988.– 23 с.– Грец.

Дубровіна Л.А., Ясулайтис В.А. Использование математических методов и средств вычислительной техники в кодикологических исследованиях рукописных книг // Информатика и науковедение : Тез. докл. Всесоюз. науч. конф.– Тамбов, 1988.– С. 118.

Дубровіна Л.А. Кодикологія та комп'ютеризація: актуальні проблеми камеральної археографії // Українська археографія: Сучасний стан та перспективи розвитку : Тези доп. Респ. наради, груд. 1988 р.– К., 1988.– С. 212–213.

Каталог арабских рукописей из ЦНБ им. В.И. Вернадского АН УССР : Кат. / Сост. А.В. Савченко.– К., 1988. – 67 с.

1989

Гальченко Е.М. Методика описания переплетов и старопечатных книг // Исследование, реставрация и консервация средневековых рукописных памятников : Тез. докл. Междунар. конф. (16–21 окт. 1989 г.). – М., 1989. – С. 12–13.

Гальченко Е.М., Дубровина Л.А. Сохранность рукописных и старопечатных фондов: основные задачи исследования физического состояния фонда и методика его анализа // Исследование, реставрация и консервация средневековых рукописных памятников : Тез. докл. Междунар. конф. (16–21 окт. 1989). – М., 1989. – С. 48–50.

Дубровина Л.А. История о Казанском царстве: (Казанский летописец) : Списки и классификация текстов. – К., 1989. – 192 с.

Дубровина Л.А. Библиотечные фонды: к проблеме классификации и научного использования // Роль библиотек в развитии общества : Тез. докл. и сообщ. Междунар. науч. конф. (10–13 окт. 1989 г., Киев). – К., 1989. – Вып. 1. – С. 84–86.

Дубровина Л.А. Київ-Афіни: тисячолітня історія зв'язків // Наука і культура. – К., 1989. – Вип. 23. – С. 232–240.

Дубровина Л.А., Ясулайтис В.А. О возможностях классификации рукописных и старопечатных книг по базисным системам признаков // Автоматизация и механизация библиотечно-библиографических процессов : Сб. науч. ст. – К., 1989. – С. 69–73.

Дубровина Л.А., Муха Л.В. Проблемы исследования рукописных и старопечатных фондов в ЦНБ им. В.И. Вернадского АН УССР // Оптимизация научных исследований в области библиотекведения и библиографии : Сб. науч. тр. – М., 1989. – С. 90–101.

Дубровина Л.А. Рукапісная кніга XVI ст. у фондах аддзела рукапісаў ЦНБ АН УССР // Спадчына Скарыны : Зб. мат. першых скарынаўскіх чытаньняў (1986). – Мінск, 1989. – С. 216–222.

Дубровина Л.А. Рукописная книга: проблемы кодикологии и автоматизации // Научно-технический прогресс, исторический опыт и современность. Взаимодействие технического и со-

циального прогресса в эпоху феодализма.– Свердловск, 1989. – С. 54–55.

Дубровина Л.А. Списки Казанского летописца в отделе рукописей ЦНБ АН УССР // Рукописные фонды Центральной научной библиотеки им. В.И. Вернадского АН УССР.– К., 1989.– С. 78–93.

1990

Гальченко Е.М. Археографическое описание украинского переплета XVI–XVIII вв.: к проблеме о терминологии // Библиотека – Информатизация – Наука : Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф., 8–10 окт., 1990 г., г. Киев. – К., 1990. – Ч 2. – С. 59.

Дубровина Л.А., Ясулайтис В.А. Актуальные вопросы исследования рукописных и старопечатных книг // Библиотеки АН УССР : Сб. науч. тр.– К., 1990.– С. 73–78.

Дубровина Л.А. Историко-кодикологические исследования в библиотеке и проблемы компьютеризации описания рукописной книги // Перспективы развития библиотечного дела в Украинской ССР : Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф. (16–18 окт. 1990 г.).– К., 1990.– Ч. 1.– С. 79–81.

Дубровина Л.А. Перспективы изучения отечественной средневековой книжности и автоматизированная система «Памятники письменности и печати» // Библиотечно-информационные системы : Сб. науч. тр.– К., 1990.– С. 18–32.

1991

Гальченко Е.М. Создание вспомогательных иллюстрированных справочников в отделе рукописей ЦНБ им. В.И. Вернадского АН УССР для изучения истории отечественного переплета // Перспективы развития библиотечного дела в Украинской ССР: Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф., 16–18 окт. 1990 г. К., 1991. – Ч. 1. – С. 59–60.

Грецькі актові документи і листи з фондів Центральної наукової бібліотеки ім. В.І. Вернадського АН УРСР. : Кат. рукописів XVI–XIX ст. / Уклад. К.Є. Чернухін.– К., 1991.– 54 с.

Дубровина Л.А. К программе создания рукописной «Украи-

ники» // Библиотека – Информатизация – Наука : Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф. (8-10 окт. 1991 г., г. Киев). – К., 1991. – Ч. 2. – С. 57–59.

Дубровина Л.А. Проблема стандартизации описания рукописных и архивных фондов для создания автоматизированных информационно-массивов // Библиотека – Информатизация – Наука : Тез. докл. и сообщ. Респ. науч. конф. (8–10 окт. 1991 г., г. Киев). – К., 1991. – Ч. 1. – С. 31–33.

1992

Дубровина Л.А. Кодикология та кодикографія української рукописної книги. – К., 1992. – 262 с.

Дубровина Л.А., Гальченко О.М., Іванова О.А. Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису. – К., 1992. – 152 с.

Дубровина Л.А. Архівна та рукописна Україніка : Міжвід. нарада у Києві (17 жовт. 1991 р.) // Вісн. АН України. – 1992. – № 1. – С. 97–98.

Дубровина Л.А. Історико-кодикологічні дослідження рукописних фондів // Дослідження фондів наукових бібліотек України : Сучасний стан та перспективи розвитку : Перша наук. сес. бібліотекознавства, Київ, 29 жовт. 1992 р. – К., 1992. – С. 10–12.

Дубровина Л.А. Кодикографія – археографія – кодикологія (взаємозв'язки та розмежування) // Кодикографія української та східнослов'янської рукописної книги і кодикологічна модель структури формалізованого опису рукопису. – К., 1992. – С. 7–31.

Дубровина Л.А. Перспективні напрями роботи відділу історії і теорії археографії та споріднених джерелознавчих наук // Матеріали до розробки концепції діяльності Інституту української археографії : До Всеукр. наради «Українська археографія сьогодні: проблеми і перспективи». Київ, 16–18 груд. 1992 р. – К., 1992. – С. 6–10.

Дубровина Л.А. Структура і зразки кодикологічного опису східнослов'янської рукописної книги // Архівна та рукописна

Україніка : Матеріали розширеної міжвід. наради. – К., 1992. – С. 92–115.

Дубровіна Л.А. Українська рукописна книга як об'єкт кодикології та камеральної археографії // Укр. археогр. щорічник. – К., 1992. – Вип. 1. – С. 59–70.

Петровский И.М. Записные книжки еврейских обществ на Украине. Из архива А.Л. Гаркави // Новый круг. – К., 1992. – Вып. 2. – С. 274–288.

Ульяновський В.І., Дубровіна Л.А., Новохатський К.Є. Архівна та рукописна Україніка : Програма виявлення, обліку, опису архівних документів, рукописних книг та створення національного банку інформації по документальних джерелах з історії України // Архівна та рукописна Україніка : Матеріали розширен. міжвід. наради «Архівна та рукописна Україніка», Київ, 17 жовт. 1991 р. – К., 1992. – С. 51–62.

1993

Гальченко О.М. Завдання контролю та аналізу збереження фондів рукописних книг // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 172–177.

Гальченко О.М. Оправа рукописної книги в археографічному опису // Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті : Тез. доп. Міжнар. конф. (Київ, 12–15 жовт. 1993 р.). – К., 1993. – Ч.1. – С. 87–89.

Гнатенко Л.А. Відбиття другого південнослов'янського впливу в правописному узусі українських пам'яток XVI ст. // Тези доп. наук.-практ. конф. «Писемні пам'ятки східнослов'янськими мовами XI–XVIII ст.» Київ–Слов'янськ, травень, 1993. – К., Слов'янськ, 1993. – С. 77–81.

Гнатенко Л.А. Поєднання палеографічного та правописного аналізу при вивченні писемної системи староукраїнських пам'яток // Наукова бібліотека в сучасному соціокультурному контексті : Тез. доп. Міжнар. конф. (Київ, 12–15 жовт. 1993 р.). – К., 1993. – Ч.1. – С. 89–91.

Дубровіна Л.А. Інститут рукопису: завдання і перспективи // Бібл. вісн. – 1993. – № 3/4. – С. 41–45.

Дубровіна Л.А. Кодикологія української книги XV–XVIII ст. : об'єкт та проблеми археографічного опису // Слов'янська писемність і розвиток духовної культури : Зб. матеріалів. – К., 1993. – С. 27–30.

Дубровіна Л.А. М.В. Геппенер – український архівіст і палеограф та його архівні матеріали у фондах ЦНБ ім. В.І. Вернадського АН України // Укр. археогр. щорічник. – К., 1993. Вип.2 (5). – С. 32–37.

Дубровіна Л.А., Боряк Г.В., Кіржаєв С.М. Національна архівна інформаційна система (НАІС): актуальні проблеми «Архівної та рукописної України» і шляхи створення зведеної бази даних на бібліотечні, музейні та архівні колекції, фонди) // Бібл. вісн. – 1993. – № 3/4. – С. 58–64.

Дубровіна Л.А. Опис рукописних книг: бібліографія, археографія, кодикографія // Бібл. вісн. – 1993. – № 1/2. – С. 12–20.

Дубровіна Л.А., Костенко Л.Й. Розробка системного опису рукописних книг та інтелектуалізація інформаційного пошуку в автоматизованих системах // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 189–200.

Дубровіна Л.А. Супрасльський ірмолой 1601 р.: деякі аспекти кодикологічного дослідження // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993. – Вип. 1. – С. 13–20.

Шаріпова Л.В. З історії рукописного зібрання Церковно-археологічного музею при Київській духовній академії // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1993. – Вип.1. – С. 122–133.

1994

Гальченко О.М. Унікальна оправа рукописної книги XVI ст. з фондів Інституту рукопису // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 31–41.

Гнатенко Л.А. Костомаровський список Азбучної молитви // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 236–243.

Гнатенко Л.А. Нововиявлений примірник Супрасльської Азбуки 1781 року // Бібл. вісн. – 1994. – №1. – С. 37–38.

Дубровіна Л.А. «Архівна та рукописна Україніка»: до проблеми об'єкта археографічного та інформаційного опису в системі НАІС // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – 189–209.

Корній Л.П., Дубровіна Л.А. Турійський Ірмолой початку XVII ст. – стародавня пам'ятка церковного співу в Україні // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 22–30.

Чернухін Є.К. Рукописна латинська книга в фондах Інституту рукопису // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1994. – Вип. 2. – С. 174–188.

1995

Гальченко О.М. Давня оправа: історичний огляд // Бібл. вісн. – 1995. – № 3. – С. 32–36.

Гнатенко Л.А. До історії вивчення т.зв. другого південнослов'янського графіко-орфографічного впливу // Пам'ятки писемності східнослов'янськими мовами XI–XVIII ст. – К., 1995. – Вип. 2: Матеріали наукової конференції пам'яті Лідії Петрівни Жуковської. – С. 249–252.

Гнатенко Л.А. Відбиття так званого другого південнослов'янського графіко-орфографічного впливу в правописі антропонімів Синодика кінця XVI ст. // Мовознавство. – 1995. – № 6. – С. 47–53.

Гнатенко Л.А. Передмова // Просвітителі Кирило і Мефодій у писемних джерелах Інституту рукопису ЦНБ НАН України: Каталог рукописів другої половини XV – першої чверті XX ст. / Уклад., передм. Л.А. Гнатенко: Вступна ст. П.С. Соханя. – К., 1995. – С. 19–29.

Дубровіна Л.А. Рукописна книга як історико-культурне джерело та її джерелознавче вивчення // Історія українського середньовіччя. Козацька доба : Зб. наук. пр. : У 2 ч. – К., 1995. – Ч. 1. – С. 152–161.

Просвітителі Кирило і Мефодій у писемних джерелах Інституту рукопису ЦНБ НАН України: Каталог рукописів другої половини XV – першої чверті XX ст. / Уклад., пе-

редм. Л.А. Гнатенко; Вступна ст. П.С. Соханя. – К., 1995. – 113 с.: іл.

1996

Гнатенко Л.А. Графіко-орфографічні особливості староукраїнського узусу в правописі голосних конфесійних рукописних пам'яток останньої чверті XIV – першої чверті XVII ст. // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1996. – Вип. 3. – С. 39–57.

Гнатенко Л.А. Букви на позначення голосних звуків у граматиках Л. Зизанія та М. Смотрицького // Актуальні проблеми граматики : Зб. наук. пр. – К. ; Кіровоград, 1996. – Вип. 1. – С. 8–12.

Гнатенко Л.А., Карповець Н.В. Археографічний опис альбомів // Д.П. Де ля Фліз. Альбоми. – К., 1996. – Т. 1. – С. 19–22. – Сер. «Етнографічно-фольклорна».

Дубровіна Л.А. «Архівна та рукописна Україніка»: до проблеми об'єкта археографічного та інформаційного опису в системі НАІС // Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні. – К., 1996. – Вип. 1. – С. 41–62.

Дубровіна Л.А. Інститут рукопису Національної бібліотеки України: комплектування та використання колекційних фондів // Стратегія комплектування фондів наукової бібліотеки : Міжнар. конф., жовт., 1996. – К., 1996. – С. 99–101.

Дубровіна Л.А. «Інтелектуальне» повернення історичної спадщини: до проблеми опису та реєстрації документальної інформації в Національній архівній та бібліотечній автоматизованій системі України // Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. – К., 1996. – Вип. 6. – С. 261–270.

Дубровіна Л.А., Костенко Л.Й., Павлуша Т.П. Книжкова спадщина України: електронна енциклопедія // Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні. – К., 1996. – Вип. 1. – С. 181–188.

Дубровина Л.А. Проблемы комплектования рукописных фондов // Информ. бюл. раб. совещ. директоров науч. б-к и информ. центров акад. наук – членов Междунар. асоц. акад. наук СНГ и акад. наук стран Балтии, 15–16 мая 1996 г. – К., 1996. – С. 31–32.

Дубровіна Л.А. Рівні організації та опису інформації для Національної архівної інформаційної системи України: до питання дескриптивних методик // Актуальні проблеми розвитку архівної справи в Україні : Доп. та повідомлення наук. конф., 15–16 берез. 1995 р. – К., 1996. – С. 43–48.

Дубровіна Л.А., Шаріпова Л.В. Зарубіжна анотована бібліографія з питань уніфікації та стандартизації архівної каталогізації // Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні. – К., 1996. – Вип. 1. – С. 272–301.

Лоцицький В.С., Боряк Г.В., Дубровіна Л.А. Національна архівна інформаційна система України і «Архівна та рукописна Україніка» // Національна архівна інформаційна система «Архівна та рукописна Україніка» і комп'ютеризація архівної справи в Україні. – К., 1996. – Вип. 1. – С. 12–18.

Хамрай О.О. До питання формалізації типів почерку єврейських рукописів // Східний світ. – 1995–1996. – № 2/1. – С. 126–132.

Хамрай О.О. Прагматические аспекты формализованного подхода к анализу графики еврейских рукописей // Єврейська історія та культура в країнах Центральної та Східної Європи : Матеріали Міжнар. наук. конф. Київ, 2–5 верес. 1995 р. – К., 1996. – С. 82–86.

1997

Дубровіна Л.А. Архівознавчі аспекти концепції архівної справи в Україні // Українське архівознавство: історія, сучасний стан та перспективи : Наук. доп. Всеукр. конф. (Київ, 19–20 листоп. 1996 р.). – К., 1997. – С. 37–42.

Хамрай О.О. Арабсько-єврейські рукописи: почеркознавчий аспект // Сходознавство. – К., 1997. – № 2. – С. 19–25.

1998

Гнатенко Л., Бабалиєвска С. Проложното житие на Св. Кирил Философ в три ръкописа от края на XV век // Палаеобулюарица / Старобългаристика, XXII. – София, 1998. – № 1. – С. 35–48.

Гнатенко Л.А., Шуміліна О. Творча спадщина Івана Домарацького (за матеріалами київської рукописної пам'ятки української партесної музики) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1998. – Вип. 4. – С. 172–179.

Дубровіна Л.А. Кодикологія // Джерелознавство історії України : Довід. – К., 1998. – С. 51.

Дубровіна Л.А. Кодикологічне дослідження та археографічний опис нотолінійних ірмолоїв // Корній Л.П., Дубровіна Л.А. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних ірмолоїв України. – К., 1998. – С. 18–38.

Корній Л.П., Дубровіна Л.А. Болгарський наспів з рукописних нотолінійних Ірмолоїв України кінця XVI–XVII ст. – К., 1998. – 323 с.

Хамрай О.О. Караїмські рукописи у фондах Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського // Сходознавство. – К., 1998. – № 3/4. – С. 112–118.

Хамрай О.О. Атрибуція єврейських рукописів: почеркознавчий аспект // Матеріали Першої всеукр. наук.-практ. сходознавчої конф. – К., 1998. – С. 115–123.

Чернухін Є.К. Книжкова спадщина греків України (Монастир св. Катерини в Києві) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 1998. – Вип. 4. – С. 262–280.

1999

Гнатенко Л.А. Передача голосних звуків у староукраїнських ділових пам'ятках останньої чверті XIV – першої чверті XVII ст. // Східні слов'яни. Мова. Історія. Культура. За матеріалами пам'яток писемності XI–XVIII ст. : Зб. присвяч. 90-річчю акад. Б.О. Рибаківа. – К., 1999. – Вип. 3. – С. 153–161.

Гнатенко Л.А. Поєднання палеографічних та орфографічних досліджень при вивченні староукраїнських писемних пам'яток

// Укр. археограф. щорічник. Н.С. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 103–109.

Гнатенко Л.А. Костомаровський список Сказання Чорнориздця Храбра «О письменах» // Укр. археограф. щорічник. Н.С. – К., 1999. – Вип. 3/4. – С. 443–449.

Дубровіна Л.А. Кодикологія та її метод у взаємозв'язках зі спорідненими галузями історичної науки // Спеціальні галузі історичної науки : Зб. на пошану М.Я. Варшавчика. – К., 1999 – С. 54–67.

Дубровіна Л.А. Національна архівна інформаційна система України «Архівна та рукописна Україніка» // Актуальні проблеми сучасного джерелознавства : Матеріали укр.-рос. наук. семінару, Київ – Санкт-Петербург, 1999 р.– К., 1999.– С. 81–86.

Дубровіна Л.А. Рукописна книга як об'єкт національного бібліографічного репертуару України в контексті поняття «писемна пам'ятка» та її автора // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського.– 1999.– Вип. 2.–С. 141–154.

Музичний архів М.Д. Леонтовича : Кат. / Уклад. Л.П. Корній, Е.С. Клименко.– К., 1999.– 114 с.

2000

Гальченко О.М. Оправи східнослов'янських рукописних книг і стародруків: спроба аналізу та опису // Зап. НТШ. – Л., 2000. – Т. 215. – С. 438–456.

Гальченко О.М. Бібліопегістика – спеціальна історична дисципліна про історію, техніку та мистецтво оздоблення оправи // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики [Число 5] / Історіографічні дослідження в Україні [Вип.10]: Зб. наук. пр. на пошану акад. В.А. Смолія : У 2 ч. – К., 2000. – Ч.1: Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни. – С. 313–322.

Гнатенко Л.А. Середньоболгарські орфограми як засіб ідентифікації часу написання староукраїнських конфесійних пам'яток // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2000.– Вип. 3. – С. 266–277.

Гнатенко Л.А. Львівський Апостол 1574 року в контексті ста-

роукраїнської конфесійної орфографії // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2000. – Вип. 4. – С. 27–39.

Гнатенко Л.А. Другий південнослов'янській вплив // Енциклопедія «Українська мова». – К., 2000. – С. 150–151.

Гнатенко Л.А. Правопис приголосних та буквених знаків у староукраїнських конфесійних писемних пам'ятках (у зв'язку з другим південнослов'янським графіко-орфографічним впливом) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2000. – Вип. 6. – С. 11–21.

Грецькі рукописи у зібраннях Києва: Кат. / Упоряд. Є. Чернухін. – К.; Вашингтон, 2000. – 384 с.

Дубровіна Л.А. Историографическое предисловие к изданию 2000 г. // История о Казанском царстве (Казанский летописец). – М., 2000. – С. IV–XXVI. – (Полное собрание русских летописей; Т. 19).

Дубровіна Л.А. Кодикологія як спеціальна історична дисципліна, об'єкт, предмет, методи і перспективи досліджень в Україні // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики [Число 5] / Історіографічні дослідження в Україні [Вип.10]: Зб. наук. пр. на пошану акад. В.А.Смоля: У 2 ч. – К., 2000. – Ч.1: Джерелознавство та спеціальні історичні дисципліни. – С. 347–342.

Дубровіна Л.А. Рукописна книга – библиографический источник // Библиотеки национальных Академий наук: проблемы функционирования и тенденции развития. – К., 2000. – Вип.1. – С.43–57.

Дубровіна Л.А., Солонська Н.Г. Презентація книги «Грецькі рукописи у зібраннях Києва. Каталог» // Бібл. вісн. – 2000 – № 4. – С. 42–44.

Іванова О.А. База даних рукописної книги XVI ст. «Кодекс» // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2000. – Вип. 6. – С. 289–294.

Хамрай О.О. Практика графічного аналізу почерку в кодикологічному опису рукописів // Сходознавство. – 2000. – № 9–10. – С. 45–66.

2001

Гальченко О.М. Історичні форми книги // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2001. – Вип. 3. – С. 124–142.

Гнатенко Л.А. Хто писав Пересопницьке Євангеліє 1556–1561 рр.? // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2001. – Вип. 3: Джерелознавчі дисципліни. – С. 447–457.

Гнатенко Л.А. Євангеліє середини XVI ст. з Оринина // АРТ-панорама : Інформ.-аналіт. бюл. – 2001. – № 11. – С. 14–15.

Гнатенко Л.А. Транслітерований текст // Пересопницьке Євангеліє 1556-1561 рр. Дослідження. Транслітерований текст. Словопоказчик / Вид. підготувала І.П. Чепіга за участю Л.А. Гнатенко. – К., 2001 – С. 115–404.

Гнатенко Л.А. Письмо Пересопницького Євангелія та графіко-орфографічні особливості пам'ятки // Пересопницьке Євангеліє 1556–1561 рр. Дослідження. Транслітерований текст. Словопоказчик / Вид. підготувала І.П. Чепіга за участю Л.А. Гнатенко. – К., 2001. – С. 55–73.

Дубровіна Л.А. 2001 рік: перше академічне видання Пересопницького Євангелія XVI ст. // Бібл. вісн.– 2001.– № 6.– С. 40–43.

Дубровіна Л.А., Гнатенко Л.А. Археографічний та кодикологічний опис Пересопницького Євангелія // Пересопницьке Євангеліє 1556–1561 рр. Дослідження. Транслітерований текст. Словопоказчик / Вид. підготувала І.П. Чепіга за участю Л.А. Гнатенко. – К., 2001. – С. 74–104.

Пересопницьке Євангеліє 1556–1561 рр. Дослідження. Транслітерований текст. Словопоказчик / Вид. підготувала І.П. Чепіга за участю Л.А. Гнатенко. – К., 2001. – 703 с.

2002

Іванова О.А. Особенности использования украшений в рукописных книгах XVI в. (На материале фондов Института рукописи НБУВ имени В.И.Вернадского) // Библиотечное дело и краеведение. – К. ; Симферополь, 2002. – Вып. 4.– С. 11–18.

Іванова О.А., Дубровина Л.А. Научное описание рукописных книг в Институте рукописи Национальной библиотеки Украины имени В.И. Вернадского и создание базы данных «Кодекс» // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство : Міжвід. зб. наук. пр. – К., 2002. – Вип. 5: Архіви – складова інформаційних ресурсів суспільства – С. 45–55.

Іваннікова М.К. Проблеми створення наукового каталогу слов'янської рукописної книги XVII ст. з фондів НБУВ: принципи датування // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2002. – Вип. 9. – С. 334–344.

Іваннікова М.К. Основні напрями вивчення української рукописної книги XVII ст. в Україні у другій половині XIX–XX ст. // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 124–129.

Іваннікова М.К. Рукописні книги XVII ст. та рукописно-книжні зібрання Інституту рукопису НБУВ. // Библиотечное дело и краеведение : Сб. науч. тр. – К. ; Симферополь, 2002. – Вып. 4. – С. 5–10.

Іваннікова М.К. Філігранознавчий аналіз у кодикології рукописних книг XVII ст. (на прикладі Руського Хронографа редакції 1620 р.) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 217–240.

Іваннікова М.К., Іванова О.А. Рукописна кирилична книга XVI–XVII ст.: основні принципи атрибуції // Арх. України. – 2002. – № 4/6. – С. 169–178.

Іванова О.А. До питання датування рукописних книг (за матеріалами фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2002. – Вип. 7. – С. 204–216.

Іванова О.А. Рукописні книги XVI ст. у фондах Інституту рукопису НБУ імені В.І. Вернадського // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2002. – Вип. 9. – С. 465–474.

Мицан Т.В. Актові джерела XVII–XVIII ст. з архівних фондів Києво-Могилянської академії у фондах Інституту руко-

пису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: загальний огляд // Библиотечное дело и краеведение. – К.; Симферополь, 2002. – Вып.4. – С. 41–49.

Сохань С.В. Рукописні матеріали М.І.Петрова і традиції збирацької діяльності та особливості формування рукописного фонду бібліотеки Київської Духовної академії // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – К., 2002. – Вып. 9. – С. 327–336.

Мищук С.М. Рукописні конфесійні пам'ятки XVII–XVIII ст. Волинського державного музею у Житомирі // Студії з архівної справи та документознавства. – К., 2002. – Т. 8. – С. 125–133.

Чернухін Є.К. Грецька рукописна спадщина в Києві : Історіографія та огляд матеріалів IV–XX ст. – К., 2002. – 326 с.: іл.

2003

Гнатенко Л.А. Слов'янська кирилична рукописна книга XV ст. з фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського : Каталог. – К., 2003. – 274 с.: іл.

Іванова О.А., Дубровіна Л.А. Півчі богослужбові книги у репертуарі рукописних книг XVI ст. у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2003. – Вып. 8. – С. 71–79.

Іванова О.А. Характерні риси східнослов'янських мовних редакцій у церковнослов'янських пам'ятках постійного змісту XVI ст. (на матеріалі фондів Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського) // Рукописна та книжкова спадщина України. – К., 2003. – Вып. 8. – С. 95–103.

Києво-Могилянська академія в документах і рідкісних виданнях з фондів Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. Каталог. Вып.2. Документи з історії Києво-Могилянської академії за матеріалами фондів Інституту рукопису (1615–1817) / Археогр. опрацювання Т.В. Міцан. – К., 2003. – 479 с.

Збірники наукових праць

Рукописна та книжкова спадщина України. Археографічні дослідження унікальних архівних та бібліотечних фондів : Зб. наук. пр. – К., 1993 – .

Вип. 1.– 1993.– 249 с.

Вип. 2.– 1994.– 262 с.

Вип. 3.– 1996.– 248 с.

Вип. 4.– 1998.– 304 с.

Вип. 5.– 2000.– 173 с.

Вип. 6.– 2000.– 213 с.

Вип. 7.– 2002.– 262 с.

Вип. 8.– 2003.– 285 с.

Автореферати дисертацій

Дубровіна Л.А. Кодикологія та кодикографія як спеціальні дисципліни в дослідженнях з історії української рукописної книги : Автореф. дис. ... д-ра іст. наук / АН України. Ін-т історії України. – К, 1993. – 39 с.

Гальченко О.М. Оправа українських книг та стародруків як об'єкт кодикографії : Автореф. дис. канд. іст. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К, 1994 р. – 18 с.

Гнатенко Л.А. Староукраїнський правопис останньої чверті XIV – першої чверті XVII ст. у зв'язку з проблемою другого південнослов'янського графіко-орфографічного впливу (Букви на позначення голосних звуків) : Автореф. дис. ... канд. філол. наук / НАН України. Ін-т укр. мови. – К., 1997. – 28 с.

Сергєєва І.А. Історико-книгознавчий аналіз та археографічний опис єврейських декорованих рукописних пам'яток України 18 – поч. 20 ст. : Автореф. дис. ... канд. іст. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 1998. – 16 с.

Булатова С.О. Книжкове зібрання роду польських магнатів Яблоновських XVII – сер. XIX ст: походження, доля, та історико-книгознавча реконструкція : Автореф. дис. ... канд. іст. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського – К., 1999 – 18 с.

Хамрай О.О. Застосування формалізованого аналізу почер-

ків при описанні єврейських рукописів (Доба середньовіччя – 18 ст.): Автореф. дис. ... канд. іст. наук / НАН України. Ін-т сходознавства ім. А.Ю.Кримського. – К., 1999. – 20 с.

Чернухін Є.К. Грецькі рукописи IV–XX ст. у фондах Національної Бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Кодикологічне дослідження : Автореф. дис. ... канд. філол. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 1999. – 19 с.

Іваннікова М.К. Кирилична світська книга XVII ст. в фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського: Історико-кодикологічний опис : Автореф. дис. ... канд. іст. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського.– К., 2003. – 18 с.

Іванова О.А. Рукописна книга XVI ст. в Україні. Основні засади кодикологічного опису: Автореф. дис. ... канд. філол. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського.– К., 2003. – 19 с.

Міщук С.М. Бібліотека Волинського краєзнавчого музею у Житомирі (1990–1932): Походження, склад, доля : Автореф. дис. ... канд. іст. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського.– К., 2003. – 18 с.

Сохань С.В. Бібліотечно-археографічна діяльність М.І.Петрова (1840–1921) : Автореф. дис. ... канд. іст. наук / НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського.– К., 2003. – 19 с.

Lubov Dubrovina, Olena Galchenko

LOGICAL GRAPHIC, PALEOGRAPHY AND ARCHEOGRAPHY (STUDY AND PUBLICATION OF EARLY TEXTS) RESEARCH OF MANUSCRIPT INSTITUTE OF V.I. VERNADSKIY NATIONAL LIBRARY OF UKRAINE: BIBLIOGRAPHICAL REVIEWS (1988-2003)

There are bibliography of scientific works of co-workers of Manuscript Institute of V.I. Vernadskiy National Library of Ukraine for 1988-2003.